

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата економічних наук, доцента, доцента кафедри менеджменту, публічного управління та персоналу Західноукраїнського національного університету

Круп'як Лідії Богданівни

на дисертаційну роботу Васіна Арсенія Ігоровича

на тему «Публічне управління інфраструктурним забезпеченням розвитку

економіки післявоєнного оновлення»

на здобуття ступеня доктора філософії

галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування»

за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

Актуальність теми дослідження та її зв'язок з науковими програмами, планами, темами

Актуальність теми дисертаційного дослідження «Публічне управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки післявоєнного оновлення» зумовлена сучасними викликами післявоєнного оновлення України, які потребують формування сучасної системи публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки. Масштабні руйнування транспортної, енергетичної, соціальної, комунальної та цифрової інфраструктури, трансформація просторової організації економіки, необхідність забезпечення стійкості регіонів і територіальних громад, зміцнення інституційної спроможності органів публічної влади та інтеграції України до європейського економічного простору формують нові вимоги до державної політики у сфері післявоєнного відновлення. Це актуалізує потребу в науковому переосмисленні механізмів публічного управління розвитком інфраструктури як складової економічного відновлення.

Післявоєнне відновлення країни передбачає не лише ліквідацію наслідків руйнувань, а й формування нової моделі економічного розвитку, здатної забезпечити довгострокову конкурентоспроможність та стійкість національної економіки. У цьому контексті інфраструктурне забезпечення набуває стратегічного значення як основа структурної модернізації економіки, відновлення її виробничого потенціалу і забезпечення динамічного соціально-економічного розвитку держави. Від рівня розвитку інфраструктури залежить ефективність функціонування виробничого сектору, інвестиційна привабливість

економіки, рівень регіонального розвитку та якість життя населення.

З огляду на викладене, дослідження теоретичних і прикладних засад публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки в умовах післявоєнного оновлення є важливим науковим завданням, вирішення якого має істотне значення для розвитку теорії та практики публічного управління. Виконане дослідження сприяє поглибленню наукових уявлень про механізми формування та реалізації публічної політики у сфері інфраструктурного розвитку, удосконаленню інструментів управління процесами відбудови, підвищенню ефективності використання ресурсного потенціалу та створенню передумов для забезпечення стійкого економічного розвитку й підвищення конкурентоспроможності України.

Отже, обрана тема дисертаційного дослідження Васіна Арсенія Ігоровича є науково обґрунтованою, своєчасною, відповідає сучасним потребам розвитку теорії і практики публічного управління, що підтверджує її високу наукову, теоретичну та практичну значущість і доцільність виконання такого дослідження.

Дисертаційна робота є складовою частиною науково-дослідної роботи Західноукраїнського національного університету за такими темами: «Розроблення програми підвищення ефективності управління розвитком територіальної громади в умовах сучасних загроз» (державний реєстраційний номер 0122U200784), в частині аналітичної оцінки розвитку інфраструктури територіальної громади та діяльності органів місцевого самоврядування щодо управління ним; «Механізм використання новітніх цифрових інструментів в діяльності бізнесу» (державний реєстраційний номер 0125U002159) – в частині аналітичної оцінки використання цифрового інструментарію інфраструктурними організаціями в аспекті підвищення їхньої стійкості; «Менеджмент та публічне управління в умовах сучасних трансформацій» (державний реєстраційний номер 0123U103562) в розробці розділу «Публічне управління розвитком інфраструктури»; «Моделі управління інвестиційно-інноваційною діяльністю підприємств у кризових та післякризових умовах» (державний реєстраційний номер 0126U003631) в розробці розділу «Управління розвитком інноваційної інфраструктури в умовах

викликів воєнного часу та повоєнного відновлення».

**Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень,
висновків і рекомендацій**

Наукові положення, висновки та рекомендації, викладені у дисертаційній роботі Васіна А.І. на тему «Публічне управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки післявоєнного оновлення» є достатньо обґрунтованими, логічно взаємопов'язаними та характеризуються високим рівнем достовірності. Їх обґрунтованість забезпечується чітким визначенням мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження, використанням сучасних загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, що відповідають змісту досліджуваної проблематики та забезпечують комплексне вирішення поставлених наукових завдань.

Послідовність викладення матеріалу забезпечує комплексне розкриття проблематики від теоретико-методологічних засад до вироблення практичних рекомендацій щодо удосконалення механізмів публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки. Отримані результати дослідження та винесені на захист положення містять елементи наукової новизни та характеризуються прикладним значенням.

Достовірність отриманих результатів підтверджується: теоретико-методологічною обґрунтованістю вихідних положень дисертаційної роботи; опрацюванням значної кількості джерел та статистичних матеріалів; застосуванням сучасних методів досліджень; апробацією результатів дослідження.

Положення наукової новизни логічно впливають із проведеного дослідження, мають належне теоретичне обґрунтування та підтверджуються результатами комплексного аналізу. Висновки дисертаційної роботи є послідовними, відповідають поставленій меті та завданням дослідження, відображають основні результати виконаної роботи й мають практичне спрямування. Запропоновані рекомендації характеризуються прикладною цінністю та можуть бути використані органами державної влади, органами місцевого самоврядування, а також іншими суб'єктами публічного управління під

час формування та реалізації політики післявоєнного оновлення й інфраструктурного розвитку.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційної роботи є високим, що дає підстави вважати отримані результати науково аргументованими, методологічно виваженими та практично значущими для подальшого розвитку теорії і практики публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки в умовах післявоєнного оновлення України.

Структура та зміст основних положень дисертаційної роботи

Дисертаційна робота Васіна Арсенія Ігоровича на тему «Публічне управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки післявоєнного оновлення» за змістовим наповненням та структурою відповідає вимогам до характеру та змісту наукових праць, дозволяє послідовно та у повному обсязі викласти основні теоретичні та практичні результати проведеного дослідження.

Структура дисертації є логічною та відповідає поставленій меті дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі «Теоретико-методологічні основи публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки» комплексно досліджено теоретичні засади функціонування інфраструктури як поліструктурної, багатофункціональної та адаптивної складової економічної системи, визначено її роль у забезпеченні конкурентоспроможності, стійкості та післявоєнного розвитку економіки. Розкрито сутність інфраструктурного забезпечення, обґрунтовано авторське визначення цієї категорії у системному та процесному аспектах, визначено концептуальні засади формування механізмів публічного управління, роль держави й ринкових механізмів у розвитку інфраструктури, сформовано методологічні підходи, принципи та науковий інструментарій дослідження, що стали теоретичною основою подальшого аналізу та розроблення механізмів публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки.

У другому розділі «Системний аналіз інфраструктурного забезпечення економіки та публічного управління його розвитком» здійснено системний аналіз сучасного стану інфраструктурного забезпечення економіки України та публічного управління його розвитком. Досліджено масштаби втрат інфраструктурного сектору, тенденції його розвитку за міжнародними індикаторами, оцінено вплив інфраструктури на сталий, інклюзивний, інноваційний і цифровий розвиток економіки. Розроблено методику інтегрального оцінювання інфраструктурного забезпечення, проаналізовано інституційне середовище та функціональні механізми публічного управління, виявлено ключові проблеми організаційного, нормативно-правового й стратегічного забезпечення розвитку інфраструктури та обґрунтовано напрями їх удосконалення в умовах післявоєнного відновлення України.

У третьому розділі «Концептуальні напрями формування механізмів публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки післявоєнного оновлення» розроблено концептуальні засади вдосконалення механізмів публічного управління інфраструктурним забезпеченням економіки в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення. Обґрунтовано сценарний підхід до формування інфраструктурної політики, запропоновано інституціональну модель публічного управління та визначено стратегічні орієнтири розвитку інфраструктурного сектору на національному, регіональному й місцевому рівнях. Обґрунтовано напрями удосконалення механізмів стратегічного управління інфраструктурним розвитком, міжрегіонального і міжнародного співробітництва в інфраструктурній сфері, підвищення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування щодо вирішення завдань інфраструктурного забезпечення та ефективності управління комунальними підприємствами. Запропоновано стратегічні орієнтири формування інноваційно-індустріальної моделі післявоєнного розвитку економіки, заснованої на розвитку цифрової та інноваційної інфраструктури, створенні інноваційних екосистем і регіональних кластерів, що забезпечують технологічну модернізацію, підвищення конкурентоспроможності економіки та її стійкість до сучасних

викликів.

Таким чином, дисертаційна робота є завершеним науковим дослідженням, що характеризується логічною структурою, внутрішньою послідовністю викладу матеріалу та цілісністю змісту. Основні положення дисертації органічно взаємопов'язані, відображають авторську концепцію дослідження та забезпечують комплексне розкриття теоретичних, методологічних і практичних аспектів публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки післявоєнного оновлення.

Новизна наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

У дисертаційній роботі Васіна Арсенія Ігоровича наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних засад та виробленні пропозицій щодо удосконалення системи публічного управління інфраструктурним забезпеченням в напрямі підвищення її спроможності формувати й залучати потенціал інфраструктури в процеси післявоєнного оновлення економіки. Найвагоміші результати дисертації, що визначають її наукову новизну полягають у такому:

вперше запропоновано методику інтегрального оцінювання спроможності інфраструктурного забезпечення формувати передумови розвитку економіки в орієнтації на досягнення цілей сталого розвитку, підвищення її інклюзивності, інноваційності, цифровізації як базису реалізації завдань післявоєнного оновлення. Використання запропонованої методики дозволяє трансформувати масив фрагментарних статистичних даних у цілісну систему моніторингу інфраструктурного забезпечення економіки, а, відповідно, забезпечує можливість розроблення стратегічних сценаріїв та прогнозних моделей інфраструктурного забезпечення економіки післявоєнного оновлення;

удосконалено:

концептуальні засади формування механізмів публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки післявоєнного оновлення, які окреслюють методичні підходи до визначення стратегічних орієнтирів

розвитку на основі дворівневого сценарного моделювання, розвитку інституціональної моделі публічного управління та обґрунтування напрямів формування механізмів інфраструктурного забезпечення в умовах побудови інноваційно-індустріальної високотехнологічної моделі економіки;

методологічні підходи до побудови та дослідження системи публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки, доповнені авторською концепцією підвищення спроможності інфраструктурного забезпечення забезпечувати післявоєнний розвиток економіки, а також методиками моніторингу його впливу та сценарного моделювання процесів післявоєнного відновлення;

теоретико-методологічні підходи до аналізу інституціонального середовища публічного управління інфраструктурним забезпеченням економіки, що враховують суб'єктно-об'єктні характеристики управління та розглядають інституціональне середовище як сукупність організаційно-функціональної структури й механізмів публічного управління;

наукові підходи до аналізу функціональних механізмів публічного управління інфраструктурним забезпеченням, які передбачають їх дослідження з позицій відповідності цілям управління, реалізації на різних управлінських рівнях та врахування специфіки об'єктів управління, зокрема критичної й галузевої інфраструктури та особливостей публічного і приватного секторів;

теоретичне та методологічне підґрунтя формування інституціональної моделі публічного управління інфраструктурним забезпеченням економіки післявоєнного оновлення, що включає принципи її побудови, підходи до формування державної інфраструктурної політики, механізмів її реалізації та концептуальні засади розроблення національної стратегії розвитку інфраструктури;

дістали подальшого розвитку: теоретико-методологічні підходи до обґрунтування інтегрованого впливу інфраструктурного забезпечення на економічне зростання та розвиток економіки; теоретичні засади формування й функціонування системи публічного управління інфраструктурним забезпеченням

розвитку економіки в умовах війни та післявоєнного відновлення з урахуванням сучасних управлінських концепцій, специфіки критичної інфраструктури та різних форм власності; методичні підходи до формування інформаційно-аналітичної бази публічного управління на основі використання міжнародних індексів; науково-практичні підходи до оцінювання впливу інституційних чинників та ідентифікації інституційних ризиків функціонування системи публічного управління; науково-методичні підходи до розвитку інфраструктурного забезпечення на регіональному й місцевому рівнях із застосуванням інструментів стратегування, проектного та міжрегіонального співробітництва, розвитку smart-інфраструктури; науково-методологічні підходи до формування механізмів інфраструктурного забезпечення післявоєнного розвитку, зокрема концептуальні засади розбудови мережевої організації інноваційної інфраструктури.

Теоретичне і практичне значення результатів дисертації

Наукові положення, викладені у дослідженні Васіна А.І., є основою для подальших наукових розвідок та удосконалення теоретико-методологічних й прикладних засад вироблення ефективних механізмів публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки післявоєнного оновлення.

Результати дослідження знайшли практичне застосування та використані: Департаментом архітектури, містобудування, житлово-комунального господарства та енергозбереження Тернопільської обласної військової адміністрації при залученні потенціалу міжмуніципального співробітництва в процесі інфраструктурного розвитку територіальних громад (довідка №01-09/665 від 19.03.2026 року); Управлінням стратегічного розвитку міста Тернопільської міської ради при формуванні Стратегії розвитку Тернопільської міської територіальної громади до 2027 року (із перспективою дії до 2034 року) з метою обґрунтування підходів до розвитку муніципальної інфраструктури (довідка №29/2 від 23.03.2026 року); Агенцією регіонального розвитку в Тернопільській області при визначенні напрямів роботи щодо здійснення консультаційної та експертної підтримки органів місцевого самоврядування в питаннях розроблення

стратегій та програм розвитку інфраструктури територіальних громад, надання методичної допомоги щодо розроблення інфраструктурних інвестиційних проєктів та залучення інвестицій для їх реалізації (довідка №286 від 08.04.2026 року). Основні положення та результати дисертаційного дослідження впровадженні у навчальний процес Західноукраїнського національного університету при поглибленні змістового наповнення та розробленні управлінських ситуацій з дисциплін «Державне управління», «Управління інноваціями в публічній сфері» в рамках підготовки здобувачів за освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування» на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти та дисципліни «Публічне управління», що викладається для здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування». Результати дослідження також використовувалися при формуванні тематики кваліфікаційних робіт за спеціальністю D4 «Публічне управління та адміністрування» (довідка №126-26/1044 від 01.05.2026 року).

Повнота викладення основних результатів в опублікованих працях

Основні положення та результати дисертаційного дослідження опубліковано у 13 наукових працях, в тому числі у 4 статтях у наукових фахових виданнях категорії Б (з них 3 одноосібні), 1 стаття у зарубіжному виданні, 8 публікацій апробаційного характеру за матеріалами конференцій. Загальний обсяг опублікованих праць, в яких розкрито основні результати наукових досліджень за темою дисертації, становить 7,4 друк. арк., особисто автору належить 6,2 друк. арк.

Відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційна робота на тему «Публічне управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки післявоєнного оновлення» є самостійним, завершеним науковим дослідженням. Структура дисертації, зміст її розділів, рівень наукової новизни, обґрунтованість одержаних результатів, їх практичне значення, повнота висвітлення результатів дослідження у наукових публікаціях та їх апробація відповідають вимогам, установленим до дисертацій на здобуття

ступеня доктора філософії. Оформлення дисертації здійснено відповідно до вимог Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами від 31.05.2019 р.).

Академічна доброчесність

За результатами аналізу дисертаційної роботи Васіна А.І. на тему «Публічне управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки післявоєнного оновлення» ознак порушення принципів академічної доброчесності, зокрема академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації результатів дослідження, не виявлено. Перевірка дисертації за допомогою програмного забезпечення, призначеного для виявлення текстових збігів, засвідчила належний рівень оригінальності авторського тексту та коректність використання й цитування наукових джерел, що підтверджується відповідним звітом про результати перевірки на текстові збіги.

Дискусійні положення та зауваження до роботи

Позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, її наукову новизну, теоретичне та практичне значення, доцільно зазначити, що окремі положення дослідження мають дискусійний характер і потребують додаткового обґрунтування, а саме:

1. У роботі використано комплекс сучасних теоретичних підходів до дослідження публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки. Водночас потребує більш детального обґрунтування базовий теоретичний підхід, який покладено в основу формування авторського визначення публічного управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки.

2. В контексті проектування стратегічних орієнтирів інфраструктурного забезпечення економіки післявоєнного оновлення здобувачем окреслено три сценарії реалізації інфраструктурної політики, що є важливою складовою формування практичної цінності дослідження. Разом із тим у роботі доцільно було б більш детально обґрунтувати критерії вибору пріоритетного сценарію та його основні переваги.

3. У таблиці 2.7 дисертаційної роботи автором запропоновано розгорнуту систему індикаторів інфраструктурного забезпечення економіки України в

орієнтації на післявоєнне оновлення, яка закладає основу формування інформаційної бази оцінювання впливу інфраструктури на розвиток економіки з використанням запропонованої методики інтегрального оцінювання. Водночас у роботі доцільно було б розкрити критерії відбору окремих індикаторів і підходи до визначення їх вагових коефіцієнтів, що сприяло б посиленню аргументованості запропонованої методики та підвищенню рівня обґрунтованості отриманих результатів.

4. Значним науковим доробком здобувача є, сформовані в дисертації, три дискретні сценарії реалізації інфраструктурної політики. Однак робота значно виграла б, якби здобувачу вдалось спрогнозувати стратегічні показники інфраструктурного забезпечення розвитку економіки післявоєнного оновлення в орієнтації на реалізацію засад сталого, інклюзивного, інноваційно-технологічного, цифрового розвитку.

5. У роботі використано міжнародні рейтинги та індекси для оцінювання стану інфраструктурного забезпечення. Разом із тим доцільно було б більш детально розкрити обмеження щодо їхнього застосування в умовах воєнного стану та післявоєнного відновлення України.

Висловлені побажання мають переважно рекомендаційний характер, не знижують наукової та практичної цінності дисертаційної роботи та не впливають на загальну позитивну оцінку рецензованого дослідження.

Загальний висновок

Дисертаційна робота Васіна Арсенія Ігоровича на тему «Публічне управління інфраструктурним забезпеченням розвитку економіки післявоєнного оновлення» є завершеним самостійним науковим дослідженням, виконаним на високому науковому рівні. Одержані результати характеризуються науковою новизною, практичним значенням і належним рівнем обґрунтованості. Сформульовані в дисертації наукові положення, висновки та рекомендації є достатньо аргументованими, достовірними та мають теоретичне і практичне значення.

Дисертаційна робота за своїм змістом, структурою та рівнем виконання

відповідає спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», вимогам Наказу Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (зі змінами) та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 року № 44, а її автор – Васін Арсеній Ігорович заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування» за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент:

кандидат економічних наук, доцент,

доцент кафедри менеджменту,

публічного управління та персоналу

Західноукраїнського

національного університету

Лідія КРУП'ЯК

Лідія КРУП'ЯК

Анна СЕЦЕНКО